

คุณลักษณะผู้นำตามหลักสัปปุริสธรรม ๗ ของผู้นำชุมชนในเขตเทศบาล
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
Sappurisa-dhamma 7 Leader Trait of Community Leaders
in Municipality Area of Phranakorn Si Ayutthaya Province

ดร.อภิชาติ พานสุวรรณ *

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยเรื่อง คุณลักษณะผู้นำตามหลักสัปปุริสธรรม ๗ ของผู้นำชุมชนในเขตเทศบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความคาดหวังของสมาชิกชุมชนต่อผู้นำชุมชนในเขตเทศบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยอาศัยหลักธรรมสัปปุริสธรรม ๗ ดำเนินการวิจัยโดยแจกแบบสอบถามด้านปัจจัยส่วนบุคคล คุณลักษณะผู้นำตามหลักธรรมสัปปุริสธรรม ๗ และสภาพทั่วไปของชุมชน จำนวน ๓๙๘ ชุด วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา ความถี่ ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบสมมติฐานด้วยสถิติ t-test การทดสอบความแปรปรวนทางเดียว (ONE WAY ANOVA) และสมการถดถอยพหุคูณ (Multiple Linear Regression) ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลที่แตกต่างกันไม่มีผลต่อระดับความคิดเห็นที่แตกต่างกันในเรื่องคุณลักษณะผู้นำชุมชนตามหลักธรรมสัปปุริสธรรม ๗ และสภาพทั่วไปของชุมชน คุณลักษณะผู้นำชุมชนตามหลักธรรมสัปปุริสธรรม ๗ มีอิทธิพลในทางบวกต่อสภาพทั่วไปของชุมชนใน ๓ ด้าน คือ รู้ตน รู้บุคคล รู้ชุมชน ตามลำดับ

คำสำคัญ : คุณลักษณะผู้นำชุมชน, สัปปุริสธรรม ๗, เทศบาล, จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ABSTRACT

The object of this research is to study the expectation of the quality of community leadership in municipal area in Ayutthaya province. This research focuses on the leaders with seven sappurisdham research is conducted by questionnaire questions of personal factors, The leaders with sappurisdham and general condition of community. Total 398 copies were sets of data were analyzed by descriptive statistics, frequency, mean and standard deviation. Hypothesis were

* อาจารย์ประจำสาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา e-mail: apichat_asm@hotmail.com

tested by t-test, ONE WAY ANOVA test and multiple linear regression equation. The results showed that Personal factors have not different effects on different opinions about community leader trait principles sappurisadhamma 7 and the general condition of the community. Community-based leader trait principles sappurisadhamma 7 have influence on the general condition of the community in a positive way in three areas such as knowing oneself, knowing the personal individual and knowing the society, respectively.

Keywords: Community Leader Trait, Sappurisa-Dhamma 7, Municipalities, Ayutthaya

๑. บทนำ

เทศบาลถือเป็นองค์กรหนึ่งที่ตั้งขึ้นอยู่กึ่งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีฐานะเป็นนิติบุคคล มีทรัพย์สินงบประมาณและเจ้าหน้าที่เป็นของตนเอง ตลอดจนมีอำนาจอิสระในการจัดบริการในพื้นที่ตามอำนาจหน้าที่ที่กฎหมายกำหนดไว้ จึงนับได้ว่าเทศบาลเป็นหน่วยราชการส่วนท้องถิ่นตามหลักการกระจายอำนาจอย่างแท้จริงที่เกิดขึ้นเป็นครั้งแรกในประเทศไทย พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ ซึ่งเป็นกฎหมายแม่บทที่มีผลบังคับใช้กับเทศบาลจำนวน ๑,๖๒๙ แห่ง ที่มีอยู่ทั่วประเทศในขณะนี้ ตามมาตรา ๕๐ แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๓ แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ ๑๒) พ.ศ. ๒๕๔๖ และ มาตรา ๑๖ แห่งพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒ ได้บัญญัติถึงอำนาจและหน้าที่ของเทศบาลตำบลในการพัฒนาพื้นที่และโดยเฉพาะมาตรา ๕๐ (๗) ของกฎหมายเทศบาลและมาตรา ๑๖ (๑๐) ของกฎหมายกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจได้กล่าวว่าการทำหน้าที่ของเทศบาลตำบลในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตและสังคมสงเคราะห์ให้แก่กลุ่มเป้าหมายในพื้นที่ไว้ว่าเทศบาลตำบลมีหน้าที่ที่ต้องทำในการส่งเสริมและพัฒนา กลุ่มสตรี เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุ และผู้พิการ ทั้งนี้การปฏิบัติหน้าที่ของเทศบาลตามที่ได้กล่าวถึงนั้นย่อมมีเป้าหมายสำคัญยิ่งอยู่ที่ประชาชนหรือกลุ่มเป้าหมายที่มารับบริการตามที่ได้ปรากฏอยู่ในพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. ๒๕๔๖ ซึ่งได้มีผลใช้บังคับแล้วตั้งแต่วันที่ ๑๐ ตุลาคม ๒๕๔๖ ที่ได้กล่าวกำหนดแนวทางการบริหารงานไว้ว่า “การบริหารราชการที่มุ่งให้เกิดประโยชน์สุขแก่ประชาชนโดยยึดประชาชนเป็นศูนย์กลางเกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจภาครัฐมีประสิทธิภาพและเกิดความคุ้มค่าในเชิงภารกิจของรัฐไม่มีขั้นตอนการปฏิบัติงานเกินความจำเป็นมี

การปรับปรุงภารกิจของส่วนราชการให้ทันต่อเหตุการณ์ประชาชนได้รับการอำนวยความสะดวกและได้รับการตอบสนองความต้องการและมีการประเมินผลการปฏิบัติงานอย่างสม่ำเสมอ”^๑

อย่างไรก็ตามการบริหารงานเทศบาลก็ยังคงอาศัยชุมชนเป็นหลักในการร่วมมือพัฒนาท้องถิ่นให้เจริญก้าวหน้ายิ่งขึ้นและเพื่อตอบสนองความต้องการของชุมชนอย่างแท้จริงเทศบาลจึงได้ออกระเบียบว่าด้วย การจัดตั้งชุมชน และคณะกรรมการชุมชนในเขตเทศบาล เพื่อให้การปฏิบัติงานของคณะกรรมการชุมชน ดำเนินไปด้วยความถูกต้องเรียบร้อยและไปในทิศทางเดียวกันในปัจจุบันหน่วยงานภาครัฐได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาท้องถิ่น โดยมีการส่งเสริมสนับสนุนกระบวนการทำแผนชุมชน ให้ทุกหมู่บ้านได้มีการจัดทำแผนชุมชนและได้มอบหมายให้กรมการพัฒนาชุมชนเป็นหน่วยงานส่งเสริมและสนับสนุนการจัดทำแผนชุมชน โดยเป้าประสงค์หลักคือ ชุมชนเข้มแข็งพึ่งตนเองได้อย่างยั่งยืน แต่ปัจจัยสำคัญที่จะทำให้แผนชุมชนประสบความสำเร็จคือบทบาทชุมชน โดยเฉพาะผู้นำชุมชนในฐานะ เจ้าของชุมชนที่จะต้องร่วมมือกันในการพัฒนาชุมชนให้เจริญก้าวหน้า มีคุณภาพชีวิตที่ดี มีความสุข ชุมชนเข้มแข็งสามารถพึ่งตนเองได้อย่างยั่งยืน จากประเด็นดังกล่าวทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่ศึกษาผู้นำชุมชนในเขตเทศบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ผู้นำชุมชนเป็นปัจจัยที่สำคัญยิ่งต่อการพัฒนาชุมชน ทั้งนี้เพราะผู้นำมีภาระหน้าที่และความรับผิดชอบโดยตรงที่จะต้องวางแผนงานสรรหาและพัฒนาสภาพความเป็นอยู่ของชุมชน ดูแลให้สมาชิกในชุมชนให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น โดยในปัจจุบันนักวิชาการได้ระบุคุณสมบัติที่สำคัญของผู้นำในยุคปัจจุบันต้องประกอบไปด้วย จริยธรรมของผู้นำ พื้นฐานของการทำงานเป็นทีม การอยู่ร่วมกันเป็นชุมชน การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การมีพฤติกรรมที่มีคุณธรรม จริยธรรม การดูแลเอาใจใส่ชุมชนและการมุ่งพัฒนาสนับสนุนให้สมาชิกในชุมชนได้รับพัฒนาอย่างมีประสิทธิภาพ

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงต้องการศึกษาคุณลักษณะผู้นำชุมชนในเขตเทศบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยอาศัยหลักกรรมสัปปริสธรรม ^๒ ที่ประกอบด้วย ฌัมมัญญตาคือรู้จักเหตุ หลักการ อตถัญญตาคือรู้จักผล รู้จุดหมาย อตถัญญตาคือรู้ตน มัตถัญญตาคือรู้จักประมาณ กาลัญญตาคือรู้จักเวลา ปริสัญญตาคือรู้ชุมชนและ บุคคลปโรปริญญตาคือรู้จักบุคคล เพื่อศึกษาความต้องการของชุมชนว่าต้องการผู้นำในลักษณะใดตามหลักกรรมข้างต้น ด้วยสมมติฐาน ๓ ข้อคือ

H₁ ปัจจัยส่วนบุคคลที่แตกต่างกันมีผลต่อระดับความคิดเห็นต่อคุณลักษณะผู้นำชุมชนตามหลักกรรมสัปปริสธรรม ๗ ที่แตกต่างกันของประชากรในเขตเทศบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

H₂ ปัจจัยส่วนบุคคลที่แตกต่างกันมีผลต่อระดับความคิดเห็นต่อสภาพทั่วไปของชุมชนที่แตกต่างกันของประชากรในเขตเทศบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

^๑กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, สถิติข้อมูลการศึกษาท้องถิ่น ปีการศึกษา ๒๕๕๐ อสารักขา ดินแดน, กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, (ม.ป.ป.), การจัดการศึกษาท้องถิ่นตามที่กฎหมายกำหนดและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาท้องถิ่น, (กรุงเทพมหานคร : สำนักประสานและพัฒนาการจัดการศึกษาท้องถิ่น, ๒๕๕๑), หน้า ๑.

^๒ม.ม. (ไทย) ๑๒/๓๕๐-๓๕๖/๓๕๔-๓๕๖

H₃ คุณลักษณะผู้นำตามหลักธรรมสัปปุริสธรรม ๗ มีอิทธิพลต่อสภาพทั่วไปของชุมชนใน
ทางบวก

๒. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๒.๑ เพื่อศึกษาสภาพทั่วไปของชุมชนในเขตเทศบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

๒.๒ เพื่อศึกษาการใช้หลักพุทธธรรม สัปปุริสธรรม ๗ ในการพัฒนาคุณลักษณะผู้นำ
ชุมชนในเขตเทศบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

๒.๓ เพื่อศึกษาความคาดหวังของสมาชิกชุมชนต่อผู้นำชุมชนในเขตเทศบาล จังหวัด
พระนครศรีอยุธยา

๓. ขอบเขตการวิจัย

ผู้วิจัยมุ่งเน้นการทำวิจัยหลักพุทธธรรมสัปปุริสธรรม ๗ ซึ่งเกี่ยวข้องกับคุณลักษณะผู้นำ
และสภาพทั่วไปของชุมชนในเขตเทศบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ซึ่งประกอบด้วยชุมชนจำนวน
๑,๒๕๕ ชุมชน โดยอาศัยตัวแปร ปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยคุณลักษณะผู้นำตามหลักธรรมสัปปุริส-
ธรรม ๗ เป็นตัวแปรต้น และสภาพทั่วไปของชุมชนเป็นตัวแปรตาม โดยทำการศึกษาวิจัยกับกลุ่ม
ประชากร ๓ กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มคณะกรรมการชุมชน กลุ่มผู้บริหารเทศบาล (นายกเทศมนตรี รอง
นายกเทศมนตรี ปลัดเทศบาลและรองปลัดเทศบาล) และกลุ่มสมาชิกชุมชน (ประชาชน
ผู้ประกอบการร้านค้า ข้าราชการ กำนัน ผู้ใหญ่บ้านพระภิกษุ สมาชิกสภาเทศบาล) ผู้วิจัยได้กำหนด
ขนาดตัวอย่างจาก เครซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan)^๓ ได้จำนวนตัวอย่าง ๓๘๘ คน
การเลือกตัวอย่างเป็นการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) โดยจำแนกประชากร
เป็นกลุ่มตามชุมชน แล้วสุ่มอย่างง่ายในแต่ละกลุ่มตามสัดส่วนของขนาดตัวอย่างต่อจำนวนประชากร
ในแต่ละกลุ่ม (Proportional Allocation) ได้กลุ่มตัวอย่างดังนี้ คณะกรรมการชุมชนจำนวน ๑๒๕
คน ผู้บริหารเทศบาลจำนวน ๔๐ คน สมาชิกชุมชนจำนวน ๒๑๔ คน ซึ่งพื้นที่ที่ใช้ศึกษาได้แก่
เทศบาลนคร เทศบาลเมืองและเทศบาลตำบล ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยผู้วิจัยได้เก็บข้อมูล
ในเดือนตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๖

๔. วิธีการดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยได้ทำการวิจัยโดยการจัดทำแบบสอบถามเพื่อสำรวจความคิดเห็นของประชากร
ข้างต้นด้วยแบบสอบถามจำนวน ๒๘ ข้อ เพื่อสำรวจปัจจัยส่วนบุคคล ๗ ข้อ คุณลักษณะผู้นำตาม

^๓Krejcie, R.V.,and Morgan D.W. "Determining Sample Size for Research Activities,"
(Psychological measurement, 1970), p.887.

หลักธรรมสัปปุริสธรรม ๗ จำนวน ๒๑ ข้อ และสภาพทั่วไปของชุมชน จำนวน ๙ ข้อ นำแบบสอบถามไปหาค่าความเที่ยงตรง (IOC: Index of item objective congruence) โดยผู้ทรงคุณวุฒิ ๕ ท่าน แบบสอบถามทุกข้อ มีค่าความเที่ยงตรงมากกว่า ๐.๗ ซึ่งสามารถนำไปใช้ได้สำหรับการหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถามด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์ของครอนบัค (Cronbach's coefficient)^๕ ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม เท่ากับ ๐.๙๙๑ ซึ่งมีค่ามากกว่า ๐.๘ แสดงว่าแบบสอบถามมีความน่าเชื่อถือ สามารถนำไปใช้ในการศึกษาได้^๕

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิจัย สถิติที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ยเลขคณิตและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติทดสอบสมมติฐาน ได้แก่ สถิติวิเคราะห์ความแปรปรวนสถิติวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way Anova) สถิติ t-test และสถิติวิเคราะห์สมการถดถอยพหุคูณ (Multiple Linear Regression)

๕. ผลการวิจัย

ผลการวิจัยแบ่งออกเป็นสองตอน ดังนี้คือ

๕.๑ ผลการทดสอบข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา

ผลการสำรวจข้อมูลเชิงพรรณนาของกลุ่มประชากรจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่ากลุ่มประชากรเป็นเพศชายและเพศหญิงในสัดส่วนประมาณ ๑:๑.๓ (เพศชาย จำนวน ๑๗๔ คน คิดเป็น ร้อยละ ๔๓.๗๐ เพศหญิง จำนวน ๒๒๔ คน คิดเป็น ร้อยละ ๕๖.๓๐) กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีอายุอยู่ในช่วง ๓๐- ๓๙ ปี (จำนวน ๑๔๕ คน คิดเป็น ร้อยละ ๓๖.๔๐) รองลงมาคืออายุอยู่ในช่วง ๔๐-๔๙ ปี (จำนวน ๑๑๑ คน คิดเป็น ร้อยละ ๒๘.๐๐) ระดับการศึกษาโดยส่วนใหญ่อยู่ระดับต่ำกว่าปริญญาตรี(จำนวน ๑๘๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๖.๐๐) รองลงมาคือระดับปริญญาตรี (จำนวน ๑๖๗ คน คิดเป็น ร้อยละ ๔๒.๐๐) ตำแหน่งงานส่วนใหญ่เป็นสมาชิกในชุมชน (จำนวน ๒๖๐ คน คิดเป็น ร้อยละ ๖๕.๓๐) รองลงมาคือประธานชุมชน (จำนวน ๘๔ คน คิดเป็น ร้อยละ ๒๑.๑๐) กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีประสบการณ์การทำงานอยู่ในช่วง มากกว่า ๑๐ ปี (จำนวน ๑๓๐ คน คิดเป็น ร้อยละ ๓๒.๗๐) รองลงมาอยู่ในช่วง ๗-๑๐ ปี (จำนวน ๑๑๔ คน คิดเป็น ร้อยละ ๒๘.๖๐) ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชนของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มากกว่า ๑๐ ปี (จำนวน ๓๐๖ คน คิดเป็น ร้อยละ ๗๖.๙๐) รองลงมาอยู่ในช่วง ๗-๑๐ ปี (จำนวน ๕๒ คน คิดเป็น ร้อยละ ๑๓.๐๐) อาชีพของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นข้าราชการ ข้าราชการการเมือง/สมาชิกเทศบาลและรับจ้าง จำนวน ๘๗ คน คิดเป็น ร้อยละ ๒๑.๙๐ จำนวน ๘๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๑.๔๐ และ จำนวน ๘๐ คน คิด

^๕ Cronbach, Lee Joseph, *Essentials of Psychological Testing*, 3rd ed, (New York: Harper and Row, 1970), p.187.

^๕ กัลยา วานิชย์บัญชา, *การใช้ SPSS for Windows ในการวิเคราะห์ข้อมูล*, (พิมพ์ครั้งที่๑๑), (กรุงเทพมหานคร : ศูนย์หนังสือแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๕๑), หน้า ๕๘.

เป็นร้อยละ ๒๑.๑๐ ตามลำดับ สำหรับระดับความคิดเห็นของประชากรในเรื่องลักษณะผู้นำตามหลักธรรมสัปปุริสธรรม ๗ และสภาพทั่วไปของชุมชน

๕.๒ ผลการทดสอบสมมติฐาน

ผลการทดสอบสมมติฐาน H₁ พบว่าปัจจัยส่วนบุคคลที่แตกต่างกัน ประกอบด้วย เพศ อายุ การศึกษา สถานภาพปัจจุบัน ประสบการณ์การทำงาน ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชนและอาชีพ ไม่ส่งผลให้ระดับความคิดเห็นต่อคุณลักษณะผู้นำตามหลักธรรมสัปปุริสธรรม ๗ ที่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญ ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐาน

ผลการทดสอบสมมติฐาน H₂ พบว่าปัจจัยส่วนบุคคลที่แตกต่างกัน ไม่ส่งผลให้ระดับความคิดเห็นต่อสภาพทั่วไปของชุมชนที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐาน

ผลการทดสอบสมมติฐาน H₃ พบว่าคุณลักษณะผู้นำชุมชนตามหลักธรรมสัปปุริสธรรม ๗ มีอิทธิพลต่อสภาพทั่วไปของชุมชนในทางบวก ซึ่งเป็นไปตามสมการที่ (๑)

$$G_{com} = 0.403 + 0.424(s_{own}) + 0.301(s_{per}) + 0.152(s_{com})(1)$$

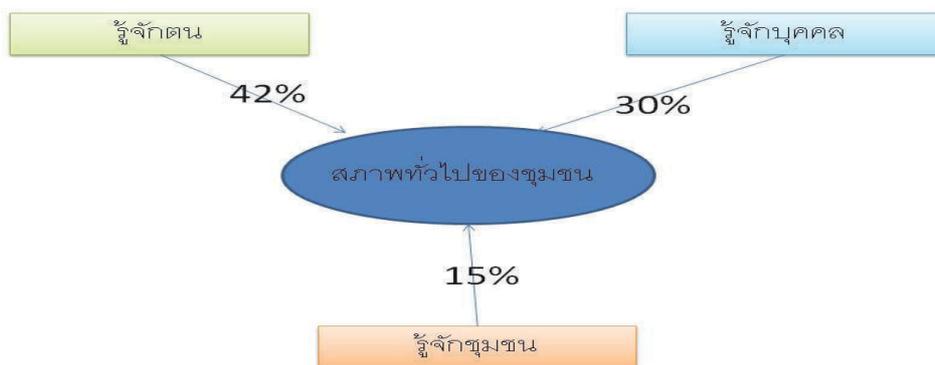
เมื่อ G_{com} คือ สภาพทั่วไปของชุมชนในเขตเทศบาล

s_{own} คือ รู้จักตน

s_{per} คือ รู้จักบุคคล

s_{com} คือ รู้จักชุมชน

สมการที่ (๑) มีความเป็นเชิงเส้นร้อยละ ๘๐.๗๐ ซึ่งสามารถเขียนเป็นรูปแบบได้ดังรูปที่ ๒

รูปที่ ๑ แสดงรูปแบบความสัมพันธ์ของหลักธรรมสัปปุริสธรรม ๗ กับสภาพทั่วไปของชุมชน

๖. อภิปรายผลการวิจัย

๖.๑ ข้อมูลเบื้องต้นของประชากร

ประชากรที่ทำการศึกษามีส่วนใหญ่มักมีการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรีและปริญญาตรี เนื่องจากชุมชนส่วนใหญ่ในเขตเทศบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยายังเป็นชุมชนชนบทซึ่งโอกาสในการศึกษาต่อในระดับสูงยังมีข้อจำกัด รวมถึงชุมชนในเขตเทศบาลอยุธยาเป็นชุมชนผสมระหว่างอุตสาหกรรมกับเกษตรกรรม ซึ่งต้องการแรงงานที่มีการศึกษาในสายอาชีพเฉพาะด้าน จึงทำให้ชุมชนเหล่านี้มีประชากรที่มีการศึกษาในระดับต่ำกว่าปริญญาตรีเป็นส่วนใหญ่ ประสบการณ์การทำงานและระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชนส่วนใหญ่มากกว่า ๑๐ ปี เนื่องจากชุมชนในจังหวัดพระนครศรีอยุธยาส่วนใหญ่เป็นชุมชนดั้งเดิมที่มีผู้อยู่อาศัยมานานหลายชั่วอายุคนและเป็นแหล่งที่มีประชากรย้ายถิ่นฐานเข้ามาอยู่อาศัยนับตั้งแต่เกิดการเปลี่ยนแปลงนโยบายของรัฐบาลพลเอกชาติชาย ชุณหะวัณในปี พ.ศ. ๒๕๓๑ ที่มีการจัดตั้งเขตอุตสาหกรรมขึ้นหลายแห่งในประเทศไทย และจังหวัดพระนครศรีอยุธยาเป็นจังหวัดหนึ่งที่มีการจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมขึ้นหลายแห่งทำให้ประชากรจากที่อื่นอพยพเข้ามาอยู่อาศัยเป็นเวลากว่า ๑๐ ปี อาชีพส่วนใหญ่ของประชากรเป็นข้าราชการและข้าราชการการเมืองและอาชีพรับจ้าง เป็นผลเนื่องมาจากการยกระดับการปกครองส่วนท้องถิ่น ทำให้มีการขยายตัวของตำแหน่งงานที่เป็นข้าราชการและข้าราชการการเมืองจากการเลือกตั้งมากขึ้น ส่วนลูกจ้างมีจำนวนมากเพราะการขยายตัวของอุตสาหกรรมที่เข้ามาสู่จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

๖.๒ ผลการทดสอบสมมติฐาน

จากผลการทดสอบสมมติฐาน H_1 และ H_2 ของปัจจัยส่วนบุคคลที่มีระดับความคิดที่ไม่แตกต่างกันและมีระดับคะแนนอยู่ในช่วงมากนั้น เนื่องจากคำถามได้ถามถึงความคาดหวังที่จะได้ผู้นำที่มีลักษณะตามหลักธรรมสัปปุริสธรรม ๗ จึงทำให้ประชากรมีความเห็นตรงกันในเรื่องเหล่านี้ และต้องการได้ผู้นำตามหลักสัปปุริสธรรม ๗ สอดคล้องกับพระพรหมคุณาภรณ์^๖ ที่ได้กล่าวว่าคนสมบูรณ์แบบหรือมนุษย์โดยสมบูรณ์ซึ่งถือได้ว่าเป็นสมาชิกที่ดีมีคุณค่าที่แท้จริงของมนุษยชาติซึ่งเรียกได้ว่าเป็นคนเต็มคนผู้สามารถนำหมู่ชนและสังคมไปสู่สันติสุขและความสวัสดิธรรมหรือคุณสมบัติ ตาม สัปปุริสธรรม ๗ สอดคล้องกับทัศนีย์ น้อยวงศ์ และร้อยเอกหญิงมาริดา พรพัฒน์เวทย์ พบว่า ธรรมะของนักบริหารที่เกี่ยวกับการครองตนได้แก่สัปปุริสธรรม ๗ สอดคล้องกับพิเชษฐ์ อิมสุข^๗ ทำการวิจัยเรื่อง การประเมินศักยภาพตามแนวพุทธของศึกษานิเทศก์ในเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรีเขต ๑ พบว่า มีคุณสมบัติรู้หลักการจัดการที่ดี สัปปุริสธรรม ๗ ในระดับค่อนข้างมาก

^๖พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตโต), ธรรมบุญชีวิต, (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์การศาสนา, ๒๕๔๗), หน้า ๖,

^๗พิเชษฐ์ อิมสุข, การประเมินศักยภาพตามแนวพุทธของศึกษานิเทศก์ในเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรีเขต ๑, วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี, ๒๕๔๘),

จากผลการทดสอบสมมติฐาน H₃ พบว่าหลักธรรมสัปปุริสธรรม ๗ ที่มีอิทธิพลต่อสภาพทั่วไปของชุมชนได้แก่ รู้ตน รู้บุคคล และรู้ชุมชน ซึ่งมีอิทธิพลประมาณร้อยละ ๔๒, ๓๐ และ ๑๕ ตามลำดับ เนื่องจากผู้นำจะต้องรู้จักศักยภาพตนเองเพื่อสามารถกำหนดแผนงานให้สอดคล้องกับความสามารถตนเองและยังสามารถกำหนดงานให้คนอื่นได้จากการรู้จักสภาพและสภาพของสมาชิกในชุมชนรวมถึงการรู้จักประวัติความเป็นมาของชุมชนรู้จักวิถียุทธศาสตร์ของชุมชนเป็นอย่างดี ทำให้คุณลักษณะ ๓ อย่างนี้มีอิทธิพลสูงต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพชุมชนให้ดีขึ้น

๗. กิตติกรรมประกาศ

การวิจัยเรื่อง “คุณลักษณะผู้นำตามหลักสัปปุริสธรรม ๗ ของผู้นำชุมชนชนในเขตเทศบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา” สำเร็จลุล่วงด้วยดี เนื่องจากผู้วิจัยได้รับความกรุณาช่วยเหลือจากผู้บริหารเทศบาลนคร เทศบาลเมืองและเทศบาลตำบลรวมทั้งเจ้าหน้าที่ บุคลากรต่างๆ ที่ได้เสียสละเวลาให้ข้อมูลในการตอบแบบสอบถามแก่ผู้วิจัยในครั้งนี้

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้เชี่ยวชาญทุกท่านประกอบด้วย รองศาสตราจารย์ ดร.ดวงตา สราญรมย์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศศิธร วชิระปัญญาพงศ์ พระมหาบุญเลิศ อินทปัญญา , รศ. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.โกนิษฐ์ ศรีทอง และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เต็มศักดิ์ ทองอินทร์ ที่สละเวลาในการตรวจทานแก้ไขข้อบกพร่องของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ตรวจสอบความถูกต้องของภาษา และพิจารณาความตรงเชิงเนื้อหาของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย แนะนำแก้ไขเพิ่มเติมเพื่อให้เครื่องมือมีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอกราบขอบพระคุณ คุณธีรชาติ ทาดัน นักบริหารงานทั่วไปสำนักปลัดเทศบาลตำบลบ้านกรด ที่ช่วยอำนวยความสะดวกในการติดต่อประสานงานและนำลงพื้นที่ในการจัดเก็บข้อมูลจนทำให้ผู้วิจัยได้ข้อมูลครบถ้วนสมบูรณ์

ขอกราบขอบพระคุณคณะผู้บริหาร คณาจารย์และเจ้าหน้าที่มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยทุกท่านที่ได้ให้โอกาสและอำนวยความสะดวกแก่ผู้วิจัย กราบขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ได้เสียสละเวลาอ่านรายงานวิจัยฉบับนี้พร้อมข้อชี้แนะที่เป็นประโยชน์แก่ผู้วิจัยทำให้ผู้วิจัยปรับปรุงแก้ไขได้สมบูรณ์ยิ่งขึ้นจนสามารถนำบทความวิจัยฉบับนี้ตีพิมพ์เผยแพร่จนประสบความสำเร็จ

๘. ข้อเสนอแนะ

๘.๑ ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

๑. เทศบาลควรออกระเบียบกำหนดคุณสมบัติของผู้สมัครรับเลือกตั้งตำแหน่งคณะกรรมการชุมชนให้เป็นไปตามคุณลักษณะผู้นำชุมชนที่พึงประสงค์ของสมาชิกชุมชน

๒. เทศบาลควรออกระเบียบเรื่องเกณฑ์ประเมินการทำงานของประธานคณะกรรมการชุมชนและให้มีการประเมินโดยการมีส่วนร่วมของสมาชิกชุมชน

๓. เทศบาลควรจัดทำความร่วมมือกับสถาบันการศึกษาท้องถิ่นในการจัดทำโครงการพัฒนาผู้นำชุมชนทั้งด้านความรู้และด้านคุณธรรมจริยธรรม

๘.๒ ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

๑. เทศบาลควรจัดทำแผนพัฒนาคุณลักษณะผู้นำชุมชนทุกปีโดยมีกระบวนการสำรวจหาความจำเป็นในการพัฒนาผู้นำชุมชน

๒. เทศบาลควรจัดตั้งชุมชนต้นแบบที่มีคณะกรรมการชุมชนมีคุณลักษณะพึงประสงค์ไว้เป็นชุมชนนำร่องเพื่อการศึกษาและพัฒนาชุมชนอื่นถัดไป

๓. เทศบาลควรร่วมมือกับสถาบันการศึกษาท้องถิ่นและคณะกรรมการชุมชนพัฒนาหลักสูตรในการพัฒนาผู้นำชุมชนทั้งหลักสูตรระยะสั้นและหลักสูตรระยะยาว

บรรณานุกรม

๑. ภาษาไทย

(๑) หนังสือ

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. สถิติข้อมูลการศึกษาท้องถิ่น ปีการศึกษา ๒๕๕๐. อสารักขา ดินแดน, ๒๕๕๐.

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. การจัดการศึกษาท้องถิ่นตามที่กฎหมายกำหนดและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาท้องถิ่น. กรุงเทพมหานคร : สำนักประสานและพัฒนากิจการการศึกษาท้องถิ่น, ๒๕๕๑.

กัลยา วานิชย์บัญชา. การใช้ SPSS for Windows ในการวิเคราะห์ข้อมูล. (พิมพ์ครั้งที่๑๑). กรุงเทพมหานคร: ศูนย์หนังสือแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๕๑.

พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตฺโต). ธรรมบุญชีวิต. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์การศาสนา, ๒๕๔๗.

มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. พระไตรปิฎกภาษาบาลีฉบับมหาจุฬาเตปิฎก ๒๕๕๐. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๓๕.

(๒) วิทยานิพนธ์/รายงานวิจัย

พิเชษฐ์ อิมสุข. การประเมินศักยภาพตามแนวพุทธของศึกษานิเทศก์ในเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต ๑. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี, ๒๕๔๘.

๒๔๐ ปีที่ ๔ ฉบับที่ ๒ พฤษภาคม - สิงหาคม ๒๕๕๘

๒. ภาษาอังกฤษ

(I) Book:

Cronbach, Lee Joseph. **Essentials of Psychological Testing.** 3rd ed. New York: Harper and Row, 1970.

Krejcie, R.V.,and Morgan D.W. **Determining Sample Size for Research Activities.** Psychological Measurement, 1970.

